

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

До Министър-Председателя
на Република България

ПРЕДЛОЖЕНИЕ по чл. 117 от АПК

от Фондация „Приказка за пътя”

Булстат: 175689133,

ОТНОСНО: Препоръки за подобряване участието на младите хора в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на законодателство, във връзка с изпълнението на проект №BG05SFOP001-2.009-0165 „е-ГЛАС!“, финансиран по ОП „Добро управление”, Приоритетна ос № 2 „Ефективно и професионално управление в партньорство с гражданското общество и бизнеса“, с бенефициент Фондация „Приказка за пътя”

1

Уважаеми г-н Министър-председател,

Фондация „Приказка за пътя” изпълнява проект №BG05SFOP001-2.009-0165 „е-ГЛАС!“, финансиран по ОП „Добро управление”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. В процеса на изпълнение на проекта е разработен механизъм за осъществяване на мониторинг от младите хора на обсъждани предложения за нормативни документи, който ще отчита новите тенденции в комуникациите.

В резултат от изпълнението на конкретна дейност от проекта е създадена иновативна гражданска платформа, даваща възможност на младите хора за участие в процесите на формулиране и мониторинг на законодателството на Република България. Една от специфичните цели на проекта е да бъдат приложени добри практики и модели, даващи възможност на гражданите да бъдат по-полезни и по-активни в управлението на страната и в процесите на вземане на решения за по-отговорно управление.

Като резултат от изпълнението на проекта трябва да бъдат направени четири конкретни препоръки до органите със законодателната власт в процеса на пилотно тестване на

ДОГОВОР BG05SFOP001-2.009-0165-C01
ПРОЕКТ „е-ГЛАС!”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

COLLECTIVE
FOR SOCIAL
INTERVENTIONS

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

механизма и платформата и направените от целевата група коментари и изразени мнения са изведени следните препоръки:

Препоръка 1

Задължително вграждане на хиперлинкове в текста на публикуваните за обществено обсъждане проекти за изменения и допълнения в действащи нормативни актове или проекти за нови нормативни актове, които да прехвърлят участващите в обществените консултации по смисъла на чл. 26, ал. 2 от Закона за нормативните актове лица към разпоредби от същия или от друг нормативен акт, съдържащи легални дефиниции или по друг начин определящи основните категории и/или понятия, до които разглежданата от потребителя конкретна разпоредба от проекта се отнася.

Пример (подчертаните думи и символи трябва да представляват хиперлинкове):

Закон за автомобилните превози (обн. ДВ, бр. 82 от 17.09.1999 г.) Чл. 76, ал. 2: „Моторните превозни средства от категории М2 и М3, клас В, клас II и клас III, за управлението на които се изисква свидетелство за управление от категории D1, D1E, D или DE, се оборудват с устройство за мобилно видеонаблюдение и с обезопасителни колани за водача и пътниците.“

Реализирането на горната препоръка ще улесни в максимална степен участието на младите хора в процеса на обществено обсъждане, съответно ще увеличи адекватността им при вземане на отношение по предложенията в рамките на обществените консултации. Необходимото проследяване на легалните дефиниции и на описателните определения на категориите и/или понятията, засегнати от измененията в нормативната уредба, традиционно създава за неспециалистите непреодолими понякога затруднения.

Хиперлинковете по необходимост следва да водят до публично достъпна, създадена с използването на отворен код и подлежаща на актуализиране в реално време правно-информационна система, изградена и поддържана от държавата.

Предложения за изменения в съдържанието на нормативни актове с ранг на закон:

Закон за нормативните актове (обн. ДВ, бр. 27 от 03.04.1973 г.).

1) Чл. 26, ал. 3:

- настояща редакция на разпоредбата: „Преди внасянето на проект на нормативен акт за издаване или приемане от компетентния орган съставителят на проекта го публикува на интернет страницата на съответната институция заедно с мотивите, съответно доклада, и предварителната оценка на въздействието по чл. 20. Когато съставителят на проекта е орган на изпълнителната власт, публикуването се

ДОГОВОР BG05SFOP001-2.009-0165-C01
ПРОЕКТ „e-ГЛАС!“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

извършва на Портала за обществени консултации, а когато е орган на местното самоуправление - на интернет страницата на съответната община и/или общински съвет.";

- предложение за текст на разпоредбата след изменението: *„Преди внасянето на проект на нормативен акт за издаване или приемане от компетентния орган съставителят на проекта го публикува на интернет страницата на съответната институция заедно с мотивите, съответно доклада, и предварителната оценка на въздействието по чл. 20. Когато съставителят на проекта е орган на изпълнителната власт, публикуването се извършва на Портала за обществени консултации, а когато е орган на местното самоуправление - на интернет страницата на съответната община и/или общински съвет. В текстовете на разпоредбите от публикувания проект задължително се вграждат хипервръзки към разпоредби от същия или от друг нормативен акт, съдържащи легални дефиниции или по друг начин определящи основните категории и/или понятия, до които съответната конкретна разпоредба от проекта се отнася.“*

- 2) Допълнителни разпоредби, § 1. (сегашният § 1 става т. 1) По смисъла на този закон:

„2. (нова) „Хипервръзка“ (хиперлинк) е онлайн-активна част от документ, която препраща читателя към друг елемент в самия документ или към обект извън документа.“

3

Препоръка 2

Преиздаване на всички лични карти с вграждане на чип с интегриран в него електронен подпис, който да може да се използва за идентификация в електронна среда посредством разчитане на обработени с хешираща функция биометрични данни.

Всеки пръстов отпечатък генерира уникален код при неговото сканиране, като тази трансформация е еднопосочна и необратима. В самия личен документ ще се интегрира чип с обработени с хешираща функция биометрични данни (генерираните при сканирането на пръстовите отпечатъци на лицето уникални кодове, но не и самите отпечатъци, които се унищожават веднага след генерирането на кодовете) и с вграден електронен подпис. Притежателят (титулярят) на личната карта ще е нужно, за да използва електронния подпис, без да е необходимо да го активира чрез самата лична карта (т.е. без токен), да потвърди самоличността си посредством сканиране на свой пръстов отпечатък върху съответното четящо устройство. Сканирането на пръстовия отпечатък на свой ред генерира уникален код, който винаги е един и същ, когато се сканира един и същи пръстов отпечатък, и който по необходимост съвпада с първоначално генерираните

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

уникални кодове, съхранени върху чипа на личната карта и в системата на съответната организация за електронна идентификация и/или на издаващия държавен орган.

Генерираният при всеки опит на лицето за осъществяване на електронна идентификация уникален код ще се сравнява от четящата го система с първоначално генерирания за същия този пръстов отпечатък на нейния притежател уникален код, съхранен върху чипа на личната карта и в системата на съответната организация за електронна идентификация и/или на издаващия държавен орган. В случай на съвпадение, електронната идентификация е успешна, при което се допуска желаното електронно подписване или друг вид идентификация.

В допълнение към описаната функционалност, личният документ с вграден електронен носител на информация (чип) следва да може да идентифицира притежателя си пред всякакви институции (публичноправни субекти) и трети лица (частноправни субекти), съхранявайки върху същата пластика (с възможност за добавяне в редактируемата зона на паметта - за разлика от забранената за редактиране част от записаната информация, отнасяща се до идентификацията на лицето по описания начин) данни за идентификация и достъп до всякакви продукти, услуги и системи (включително здравни досиета, банкови карти, публични услуги и услуги, предоставяни от трети лица).

Горните функционалности са принципно допустими предвид разпоредбите на чл. 17, ал. 2 и 3, чл. 20а, ал. 4 (в сила от 01.10.2020 г.) и чл. 23, ал. 4 (в сила от 01.10.2020 г.) от Закона за българските лични документи, но предложенията по-горе ги конкретизират и разширяват, а измененията по-долу ги надграждат.

4

Предложения за изменения в съдържанието на нормативни актове с ранг на закон:

Закон за българските лични документи (обн. ДВ, бр. 93 от 11.08.1998 г.).

1) „Чл. 16а. (нов)

(1) В личната карта се вгражда електронен носител на информация (чип) с интегриран в него електронен подпис с титуляр притежателя на документа за самоличност, съдържащ и обработени с хешираща функция биометрични данни за идентификация на лицето в електронна среда, които не подлежат на последващо редактиране.

(2) Биометричните данни за електронна идентификация на лицето се генерират еднократно посредством сканиране на пръстовите отпечатъци на притежателя на документа за самоличност, осъществено при заявяване на издаването му.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

(3) Снетите пръстови отпечатъци се унищожават от издаващия личната карта орган незабавно след генерирането на база на същите на необходимия за целите на електронната идентификация уникален код, който единствено подлежи на съхранение.

(4) Идентификацията на притежателя на документа за самоличност в електронна среда се осъществява посредством сканиране на пръстов отпечатък на лицето на съответното четящо устройство на система за електронна идентификация, последвано от сравняване на генерирания при сканирането уникален код със съхранения върху личната карта и в системата на съответната организация за електронна идентификация или на издаващия държавен орган уникален код за същия този пръстов отпечатък. "

2) Чл. 20а, ал. 4:

- настояща редакция на разпоредбата: „В личната карта се съдържа електронен носител на информация, в който се записват: 1. (изм. - ДВ, бр. 58 от 2019 г., в сила от 01.10.2020 г.) в отделен защитен сегмент на електронния носител - данните по чл. 20, ал. 2, биометричните данни на лицето и други данни съгласно препоръките на Международната организация по гражданско въздухоплаване (ICAO) DOC 9303";
- предложение за текст на разпоредбата след изменението: „В личната карта се съдържа електронен носител на информация, в който се записват: 1. (изм. —ДВ, бр. 58 от 2019 г., в сила от 01.10.2020 г.) в отделен защитен сегмент на електронния носител -данните по чл. 16а и чл. 20, ал. 2, биометричните данни на лицето и други данни съгласно препоръките на Международната организация по гражданско въздухоплаване (ICAO) DOC 9303".

3) Допълнителни разпоредби, § 1. По смисъла на този закон:

„23. (нова) „Хешираща функция" е еднопосочна математическа функция, която служи за пресъздаване на дадено съдържание под формата на съответстващо на същото компактно негово представяне във вид на цифрова сигнатура, отпечатък или извлечение."

Препоръка 3

Поставяне на устройства тип „черна кутия" в МПС за обществен превоз на пътници - с вграден GPS, жирокоп, акселерометър и мобилна връзка за предаване на данни в спешни случаи.

Във времена, в които трафичните данни на много граждани вече се съхраняват, обработват и широко се използват например от телекомуникационните компании, е

ДОГОВОР BG05SFOP001-2.009-0165-C01
ПРОЕКТ „е-ГЛАС"

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

национално отговорно да бъде законодателно заложен подобен подход. Целесъобразно е същият да започне да се прилага първо спрямо предназначенията за обществен превоз на пътници МПС, а впоследствие - и към всички останали.

Още повече, че Европейската комисия предвижда от 2022 г. европейските автомобили задължително да бъдат оборудвани с технологии за предупреждаване за сънливост на шофьорите, с интелигентни системи за регулиране на скоростта, както и със записващо устройство за в случай на злополука - подобно на самолетните „черни кутии“.

Възможно е да се предвиди и мобилно предаване на данни в случай на инцидент с МПС, съдържащи включително детайлна информация за неговото местоположение и за движението му непосредствено преди настъпването на ПТП. Възможно е също така, в случай че устройствата бъдат приведени в нужното съответствие с изискванията на закона, данните от тях да се използват и за целите на осъществявания от съответните органи и служби контрол по спазването на разпоредбите на Закона за движението по пътищата и Правилника за неговото прилагане.

Предложения за изменения в съдържанието на нормативни актове с ранг на закон:

Закон за автомобилните превози (обн. ДВ, бр. 82 от 17.09.1999 г.).

1) Чл. 76, ал. 2:

- настояща редакция на разпоредбата: „Моторните превозни средства от категории М2 и М3, клас В, клас II и клас III, за управлението на които се изисква свидетелство за управление от категории D1, D1E, D или DE, се оборудват с устройство за мобилно видеонаблюдение и с обезопасителни колани за водача и пътниците.“;
- предложение за текст на разпоредбата след изменението: „*Моторните превозни средства от категории М2 и М3, клас В, клас II и клас III, за управлението на които се изисква свидетелство за управление от категории D1, D1E, D или DE, се оборудват с устройство за отчитане в реално време, съхраняване и мобилно предаване на данни за местоположението и движението на МПС, с устройство за мобилно видеонаблюдение и с обезопасителни колани за водача и пътниците.*“

2) Чл. 76, ал. 4:

- настояща редакция на разпоредбата: „Министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията с наредба определя изискванията към устройствата за мобилно видеонаблюдение, реда за използването им и за съхранението на записите от тях.“;
- предложение за текст на разпоредбата след изменението: „*Министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията с наредба определя*

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

изискванията към устройствата за отчитане в реално време, съхраняване и мобилно предаване на данни за местоположението и движението на МПС, както и към устройствата за мобилно видеонаблюдение, реда за използването им и за съхранението на записите и данните от тях. "

3) Чл. 95а, ал. 2:

- настояща редакция на разпоредбата: „Наказва се с глоба 500 лв. водач, който управлява моторно превозно средство по чл. 76, ал. 2, което не е оборудвано с устройство за мобилно видеонаблюдение съгласно изискванията на наредбата по чл. 76, ал. 4 или устройството за мобилно видеонаблюдение не се използва в съответствие с изискванията на наредбата по чл. 76, ал. 4.“;
- предложение за текст на разпоредбата след изменението: „*Наказва се с глоба 500 лв. водач, който управлява моторно превозно средство по чл. 76, ал. 2, което не е оборудвано с устройство за отчитане в реално време, съхраняване и мобилно предаване на данни за местоположението и движението на МПС и/или с устройство за мобилно видеонаблюдение съгласно изискванията на наредбата по чл. 76, ал. 4, или съответното устройство не се използва в съответствие с изискванията на наредбата по чл. 76, ал. 4. "*

4) Чл. 95б, т. 2:

- настояща редакция на разпоредбата: „2. разпорежи или допусне извършването на превози на пътници с моторно превозно средство, за което се изисква да е оборудвано с устройство за мобилно видеонаблюдение и то не е оборудвано или не е спазен установеният ред за използването на устройството за мобилно видеонаблюдение.“;
- предложение за текст на разпоредбата след изменението: „*2. разпорежи или допусне извършването на превози на пътници с моторно превозно средство, за което се изисква да е оборудвано с устройство за отчитане в реално време, съхраняване и мобилно предаване на данни за местоположението и движението на МПС и/или с устройство за мобилно видеонаблюдение, и то не е оборудвано или не е спазен установеният ред за използването на съответното устройство. "*

5) Чл. 95в:

- настояща редакция на разпоредбата: „Наказва се с глоба или с имуществена санкция 1500 лв. превозвач, който не спазва изискванията за съхранение на записите от устройствата за мобилно видеонаблюдение на моторните превозни средства“;
- предложение за текст на разпоредбата след изменението: „*Наказва се с глоба или с имуществена санкция 1500 лв. превозвач, който не спазва изискванията за съхранение на записите от устройствата за отчитане в реално време, съхраняване и мобилно предаване на данни за местоположението и движението*

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

на МПС и/или устройствата за мобилно видеонаблюдение на моторните превозни средства. "

б) Допълнителни разпоредби, § 1. По смисъла на този закон:

„ 56. (нова) „ Устройство за отчитане в реално време, съхраняване и мобилно предаване на данни за местоположението и движението на МПС" е техническо устройство, което позволява да се проследява и отчита в реално време, да се съхранява и да се предава посредством мобилна връзка пълна информация за местоположението и движението на МПС чрез използването минимум на GPS, жироскоп, акселерометър и мобилна свързаност, вградени в същото устройство.

Препоръка 4

Криптиране на данните за стопанските субекти и за физическите лица, обработвани и съхранявани от Националната агенция за приходите.

Основни цели: превенция на злоупотребите с вътрешна информация и препятстване на повторното изтичане на лични данни и данни на стопански субекти в използваем вид.

Ноторно известен факт е скорошното неконтролирано изтичане на значителна по обем чувствителна информация и данни за стопански субекти и физически лица, съхранявани от Националната агенция за приходите („НАП"). Преодоляването на опасността от повторно възникване на подобен проблем, причинен както от външни фактори, така и от служебно ангажирани недобросъвестни лица, е възможно посредством криптирането на данните както за стопанските субекти, така и за физическите лица, които НАП съхранява и обработва по закон.

Възможно е информацията да се съхранява под формата на криптирани масиви, които да визуализират само съответно необходимата част от съдържанието си и само по конкретен повод, свързан със служебно достъпване за индивидуална обработка на точно определени данни. За тази цел, всяка постъпваща в НАП информация следва незабавно и автоматично да се криптира и да се съхранява в съответната база данни именно в изменен си вид, така че действителното ѝ съдържание да остане недостъпно за неоторизирани лица във или извън администрацията на приходната агенция и да не може да бъде разчетено или да бъде разгласено в използваем вид, дори ако стане притежание на такива лица.

Освен това, всяко криптиране (първоначално - при постъпване на информацията, и последващо - след всяко нейно използване) и декриптиране (с цел използване за преглед и обработка) на определени данни ще оставя електронна следа, позволяваща да бъде проследен пътят на данните и да бъдат идентифицирани лицата, които са имали достъп до тях за всеки конкретен случай.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

След всяка работа с данните същите отново автоматично ще се криптират -едновременно с изпълнението на потребителската заявка за приключване на тяхната обработка.

Предложения за изменения в съдържанието на нормативни актове с ранг на закон:

Закон за Националната агенция за приходите (обн. ДВ, бр. 112 от 29.11.2002 г.).

„Чл. 27 (нов)

(1) Информацията и данните, обработвани и съхранявани от Националната агенция за приходите, задължително и незабавно се криптират при първоначалното им постъпване, както и след всяко тяхно последващо използване. Същите се съхраняват в съответната база данни на агенцията в изменения си след криптирането вид.

(2) На последващо визуализиране на нейното действително съдържание подлежи само съответно необходимата по конкретен служебен повод част от криптираната информацията и данни, свързана с непосредствено предстояща индивидуална обработка.

(3) Всеки достъп до информация и данни се регистрира автоматично от съответната система за тяхното съхранение и обработка по начин, позволяващ проследяване пътя на данните и точно идентифициране на лицата, които са имали достъп до тях за всеки конкретен случай. "

9

В случай на нужда от допълнителна информация и/или разяснения към отправените от нас предложения можете да се свържете с нас на следните координати: телефон: 0888 389 581, e-mail: ngergishanova@gmail.com, Надежда Гергишанова, Ръководител на проекта.

С уважение:

Деян Ангелоев

Председател на съвета на
учредителите на Фондация
„Приказка за пътя“

ДОГОВОР BG05SFOP001-2.009-0165-C01
ПРОЕКТ „e-ГЛАС!“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“,
съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.